

PRATS I CAMPS

“No es pot descartar que Europa intervinga Espanya”

Javier Andrés és catedràtic d'anàlisi econòmica de la Universitat de València. Editor del blog 'Nada es gratis', creu que Europa haurà d'injectar diners a l'estat per a sanejar el sector bancari. “El sistema financer té molts problemes per resoldre”, diu.

Veient els indicadors macroeconòmics i que les reformes no tenen efectes visibles, es pot descartar que Europa intervinga Espanya?

—No, no es pot descartar. Una intervenció pot passar per un accident, com ara que un gran banc caiga, que hi haja un estira-i-arrotonsa amb les comunitats autònomes o que es desboque el dèficit públic, hi haja pànic financer i es dispare la prima de risc. En l'actual situació, qualsevol debilitat pot causar un desastre.

Una altra cosa és que Espanya pugui necessitar un rescat parcial, una ajuda per al sanejament bancari. Eixa situació seria desitjable perquè ara per ara el sistema financer té molts problemes per resoldre. Es tracta de problemes que al principi tenien a veure amb els excessos del sector immobiliari però que ara tenen més a veure amb la situació econòmica. La banca empitjora quan empitjora l'economia.

—**Tanmateix, els bancs no són les víctimes de la crisi. En són també responsables...**

—A Espanya els bancs no han rebut tants diners com en alguns altres països. En l'origen de la crisi hi ha l'excés de crèdit. I això és producte de moltes coses: de males pràctiques bancàries, de tipus d'interès molt baixos, del nostre costum d'estalviar poc i consumir molt. Ara el sector bancari i l'economia funcionen com un peix que es mossega la cua.

—**La reestructuració del sistema financer havia de servir perquè fluïra el crèdit. I el crèdit no fluïx.**

—Ha servit —per la via de les fusions i els ajuts— per a reestructurar i depurar el sistema. Tot això es va fer confiant que la situació econòmica remuntaria, però la crisi dura més que no es preveia, de manera que als bancs els serà prou difícil d'endeutar-se i acudir al crèdit. Ara mateix els bancs han de renegociar milers de milions d'euros en deute d'ací a l'estiu. Què passarà? Ho trobaran al mercat? No se'n sortiran i hauran de fer un rescat en tota regla? Crec que en el sector financer hi ha de passar alguna cosa significativa...

—**Al remat passarà com a Irlanda, on les malifetes del sector financer van motivar la intervenció d'Europa...**

—Parlar de malifetes... Cal que cadascú assumisca la seua part de responsabilitat. Ací tothom demanava crèdits i ens queixàvem quan el BCE apujava els tipus d'interès o quan els governs reduïen el dèficit i tenien superàvit... Tot això era a l'ambient. Al capdavall, el banc no és sinó el vehicle d'una mala pràctica. La regulació és important, però ho és igualment l'autocontrol del ciutadà.

—Sí, però és el sistema que acaba impregnant els ciutadans.

—Sóc de l'opinió que fan falta dos per a un tango. Comprenc que el banc pot haver comès excessos, però també hi ha gent formada que s'ha deixat enganyar i que ara no arriben a final de mes. Ho dic perquè quan parlem d'excessos dels bancs, tendim a simplificar. La crisi és molt més que una actuació poc acurada dels bancs; és producte d'una societat que oblidava el risc i es llança a gastar.

—Aleshores el problema també és el model, en aquest cas el model capitalista?

—Que jo sàpiga, aquest és el sistema que més benestar ha dut al món. Ara segurament és el moment de la història en què més pobres hi ha, però també perquè mai no hi havia hagut tanta població mundial. A més, la renda mundial mai no ha estat tan igualada, gràcies al fet que el capitalisme ha generat molta riquesa. Podrem discutir si s'hauria d'haver distribuït millor, però no recorde cap sistema a la història que distribuïra millor que el capitalisme.

—Així doncs, què hem fet malament a Europa perquè ja hi haja qui parle fins i tot del tercer món europeu?

—Els actors protagonistes del món canvien i es va produint un reequilibri mundial. Durant uns anys hem estat molt bé perquè hem tingut la competència de productes barats procedents de països emergents que, a més, ens han finançat. Ara, però, els països emergents ens guanyen terreny i afrontem una nova realitat. Pots ser des de la nostra perspectiva, nosaltres estem pitjor, però en conjunt el món està millor. No podem oblidar que la població mundial no ha tingut mai el nivell de renda que té ara.

—Tanmateix, Europa es troba abocada en això que ja s'anomena la

Gran Recessió. En la cruïlla en què ens trobem, quina eixida hi ha?

—Crec que la recepta de l'austeritat era necessària, però no suficient. Sóc de l'opinió que calia un ajust fiscal però que anara acompanyat d'una política paneuropea expansiva. Caldria fer un programa de bons *ad hoc* amb el qual es puguen finançar quatre classes d'infraestructures: infraestructures físiques, tecnològiques, educatives i sanitàries.

—Us he sentit dir que “anar-se'n d'Europa seria estrofolari, però és una possibilitat”. Ho és en vista de les actuals circumstàncies?

—Fa un any hauria dit que era impossible, però ara no ho dic, si bé em sembla una hipòtesi molt arriscada. De moment, això que fem és comprar temps per a poder fer els ajustos més lentament del que ho podríem fer fora de l'euro. Els partidaris d'eixir de l'euro diuen que ens retornaria la capacitat per a controlar la nostra política monetària. Ara, l'experiència ens diu que quan imprimim bitllets l'efecte positiu d'una devaluació durava tres trimestres. Després d'eixe temps, perdíem la competitivitat. És una arma que pots usar però amb molta cura. Però sí que necessitem que Europa ens afliuixi la soga, perquè anem cap a un ajust fiscal molt ràpid que estrangula l'economia.

—Parlàveu de la necessitat d'una política paneuropea expansiva que posara l'èmfasi en infraestructures físiques, tecnològiques, educatives i sanitàries. De moment és en eixes branques, que els governs retallen. És possible la reactivació econòmica amb tantes retallades?

—Dir que les retallades no tindran efecte és ridícul. No es pot ser frívol: si volem estar a Europa i complir les lleis que ens marquen, cal retallar. No em val la gent que diu que ells no retallarien d'enlloc. Ni la gent que pensa que és dramàtic passar de 25 alumnes per aula a 30. Això són canvis que poden assumir-se. Ara bé, cal que les retallades vagen acompanyades de reformes. Els governs sempre troben més senzill retallar que no reformar, però sense reformes no s'acabaran les ineficiències. Cal trobar els camins més adequats per a guanyar eficàcia sense afectar la qualitat del servei. Això s'anomena racionalització de l'administració.

—Parlant de reformes, durant l'última etapa del govern del PSOE vàreu ser un ferm defensor d'una reforma laboral. Què us ha semblat la reforma laboral del PP?

—Hi ha aspectes que m'agraden més que uns altres. La reforma va en la bona direcció en l'àmbit de la negociació col·lectiva, que fins ara era molt rígida. Tal com estaven les coses, resultava més fàcil de fer fora el treballador que no d'abaixar-li el sou o renegociar-ne els horaris; no hi havia marge per a l'ajust i moltes empreses s'han trobat abocades a tancar. Els convenis per empresa es fan a molts llocs d'Europa i són molt efectius. Amb la llei anterior, una empresa no podia negociar el seu conveni perquè requeria el permís de la patronal i dels sindicats. Tots dos s'han convertit en organitzacions amb els seus propis interessos i els convé més que hi haja convenis provincials que no pas que les empreses puguen competir per aquesta via. La nova legislació, és cert, dóna més poder a l'empresari, però és que l'equilibri que hi havia vigent fins ara no funcionava.

—I quin aspecte de la reforma no us agrada?

—No m'agrada que es preveja la possibilitat de despatxar els treballadors quan es registren pèrdues amb 20 dies d'indemnització. És una mesura que en un context de creixement defensoria, però en una etapa de recessió provocarà més desocupació. En general, crec que no s'ha avançat pel que respecta als contractes. Nosaltres sempre hem advocat per eliminar els contractes temporals i substituir-los per un contracte únic indefinit, però amb costos d'acomiadament creixents. Finalment s'ha mantingut el contracte temporal i l'indefinit. Amb la nova legislació s'ha reduït la bretxa entre contractes temporals i indefinits però no prou. Un contracte únic seria la millor opció, però més que els sindicats s'hi oposen.

Finalment, considere molt negatiu que s'hagen eliminat fons per a la formació als treballadors. El sistema actual de formació als treballadors només serveix per a recaptar diners. Haurien d'haver mantingut eixos fons, però permetre que el treballador vaja a una acadèmia privada i no als cursos que organitzen sindicats i patronals.

Violeta Tena